

RUGSĖJO AŠTUNTOJI-TAUTOS ŠVENTĖ

TIKINČIŲJŲ TEISĖMS GINTI
KATALIKŲ KOMITETO
1979 m. Rugpjūčio 15 d.

KREIPIMASIS

I Lietuvos Ordinarus, inteligentus, kunigus ir visus brolius
Tėvynėje ir išeivijoje

Neseniai Lenkijos katalikai paminėjo 1000 m. krikščionybės jubiliejų, kuriam ruošėsi net 10 metų. Šiais metais iškilmingai buvo paminėtas Krokuvos vyskupo-kankinio šv. Stanislovo mirties jubiliejus; pats šv. Tėvas ta proga aplankė Lenkiją.

Ukrainos katalikai ruošiasi paminėti 1988 m. 1000 m. krikščionybės įvedimo Kijevo Rusijoje jubiliejų.

Ir mes, lietuviai, esame dviejų didelių jubiliejų išvakarėse;

1984 m. sueina 500 metų nuo šv. Kazimiero mirties;

1987 m. švęsime 600 metų nuo Lietuvos krikšto.

Taigi jau laikas ir mums, Lietuvos katalikams, pradėti ruošti tinkamai paminėti šias dideles sukaktis.

Mes prašome Ordinarus, kunigus, Vatikano radiją ir lietuviškąją išeivijos spaudą nušviesti palaimingą Katalikų Bažnyčios veiklą Lietuvoje per 600 metų. Ta proga reikėtų sustiprinti vaikų katekizaciją raginti krikščioniškai tvarkyti šeimų gyvenimą, auginti gausesnes šeimas. Kunigų pareiga per rekolekcijas, misijas ir kitomis progomis dvasiškai paruošti žmones šiems jubiliejams.

Artėjančių didžiųjų jubiliejų proga, kreipkimės į tarybinę vyriausybę, kad sugrąžintų atimtas bažnyčias: Vilniaus Katedrą, šv. Kazimiero bažnyčią, Kauno Įgulos bažnyčią ir Taikos Karalienės bažnyčią Klaipėdoje.

Reikalaujame leidimo grįžti į savo Katedras Vilniaus vyskupui Julijonui STEPONAVIČIUI ir Kaišiadorių vyskupui Vincentui SLADKEVIČIUI, kurie be teismo jau 20 metų vargsta tremtyje.

Palaiykime kiekvieną gerą iniciatyvą, kuri bent truputį galėtų prisidėti prie mūsų krašto dvasinio atgimimo.

Stebėdami dabartinį religinį atgimimą Lietuvoje, su viltimi žvelgiame į ateitį.

LKB Kronika, nr. 42

M A R I J A

Tai Tu buvai mano Tėvynėje,
Tai Tu ją aplankei varge,
Nors jau visi užmiršo
Ir šauksmas nukankintų brolių - sesių
Užgeso be vilties,
Pasaulio neprišaukęs.
Tik Tave.

O, neišeik iš mūsų krašto,
O, nepaliki! —
Nors Tu viena —
Pasaulis toks užuomarša,
Lyg karuselėj supas —
O, nepaliki mūs,
O, nepaliki.

Šiluvos Dievo Motina Washingtono lietuvių koplyčioje
V. Košubos skulptūra

Tai neveltui mūs šauksmas,
Tai neveltui mes žuvome,
Jei tu
Ant mūsų kapo užmiršto
Gėle žydėsi,
Tai neveltui.

Iš Tavo ašarų pabirusių,
Iš Tavo įmintų pėdų
Į mūsų žemę
Užaugs nauja aušra —
Laukai ir vieškeliai aiedos,
Ir mes klausysimės
Laukų ir viešelių maldos —
Prisikėlimo.

SEMANARIO

MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 Parque da Moóca · CEP 03124
São Paulo · Brasil Caixa Postal. 44 21 · CEP 01000
Diretor Responsavel: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: STANISLAO ŠILEIKA
Redige Equipe Editorial · Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje iki liepos mėnesio Cr\$ 500,00 Atskiro numerio kaina Cr.10,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 Dol. Į P. Ameriką oro paštu: 20 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 25 Dol. Į tolimus kraštus 30 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$ 3.000,00 Vieno Numero GARBĖS LEIDĖJAS Cr.1.500,00

Užuojaustos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anunéios) mokami už skilties (Coluna) centimetrą po Cr.50,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija-neatsako Rašiniai grąžinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leideju nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti "STANISLAO ŠILEIKA" vardu.

žuazinei" Lietuvos praeičiai.

Kaip ugingas raginimas į šį "kryžiaus žygį" nuskambėjo A.Šniečkaus kalba iš LKP (b) CK VII plenumo tribūnos: "Daugelyje Lietuvos miestų tebestovi buržuazinės Lietuvos laikais pastatyti paminklai, kurie nieko bendro neturi su lietuvių tautos istorija ir kultūra. Lietuvos KP (b) CK agitacijos ir propagandos skyrius turi artimiausiu laiku paruošti buržuazinės praeities paminklų pašalinimo planą". ("Vykdyti VKP (b) nutarimus" - "Kommunistas", 1945, Nr. 1).

Na ir prasidėjo "šalinimas". Pirmasis "klaidas" taisyti griebėsi pats Trakų partizanų brigados "krikštaitėvis" Zima-

A U Š R A NR. 20 (60)

KODĖL NIEKINAMA LIETUVIŲ TAUTOS PRAEITIS?

/Atviras laiškas DLK VYTAUTO vainikavimo dieną/

(Tesinys iš praeito nr.)

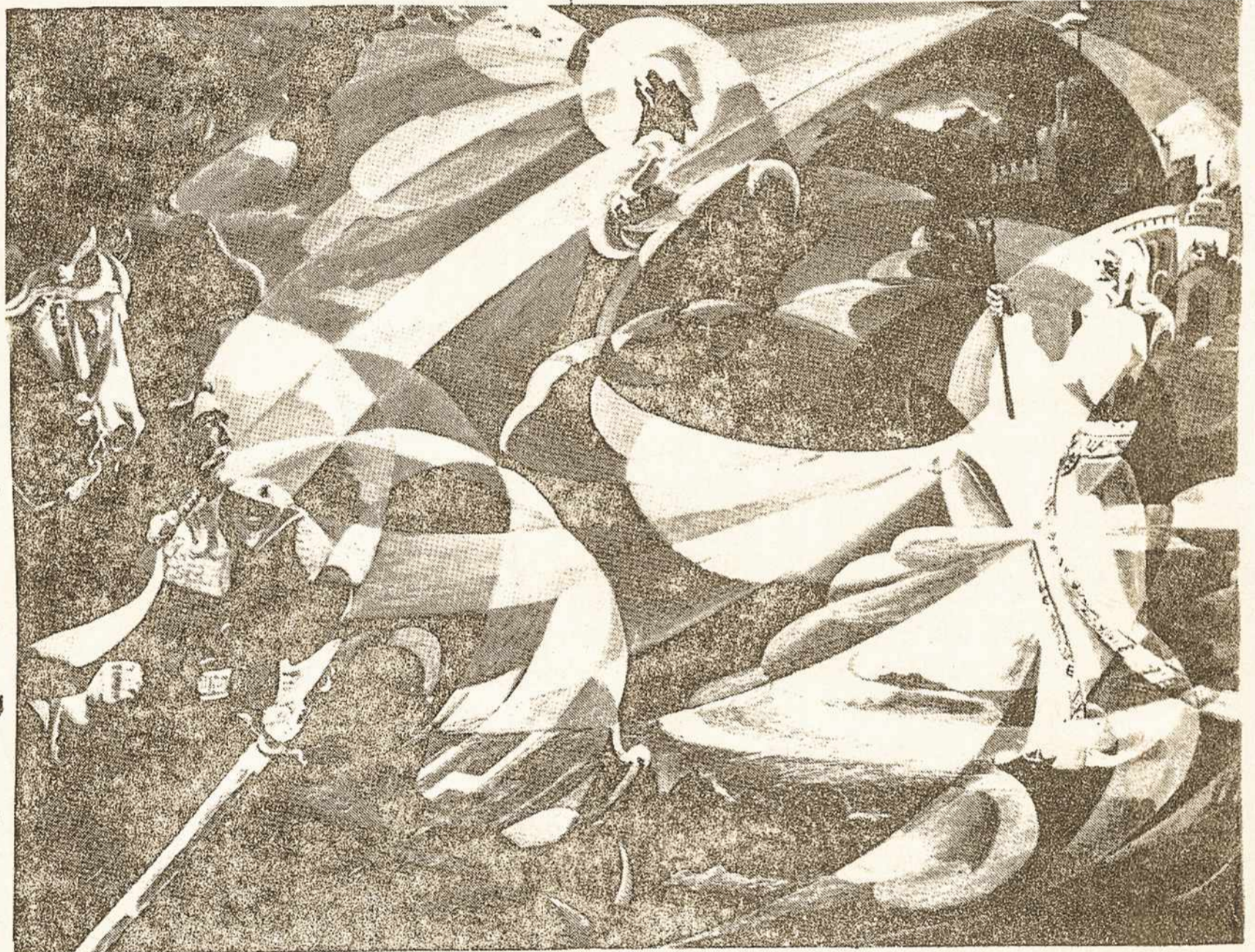
Labai teigiamą Vytauto charakteristiką pateikia rusų istorikas J.Lappo: "Ir ta savo tolerancija Vytautas ryškiai skiriasi nuo visų Europos monarchų, savo amžininkų. Tuo metu, kai Europoje liepsnojo laužai, kur deginami eretikai, išdrįsę kitaip žiūrėti ir kitaip mąstyti įvairiais tikybės klausimais, Vytautas savo valstybėje leidžia laisvai tikėti visiems gyventojams. Ir įvairių tikybių krikščionims, ir žydams, ir mahometonams, ir pagonims. Vytautas savo aiškiu stipriu protu suprato tokios tolerancijos būtinumą ir reikšmę valstybės gyvenimui, nors bendrai visuomenės pripažintas tas dalykas buvo tik po ilgų šimtmečių" (J.Lappo, Istorinė Vytauto reikšmė, - "Praeitis", 1933, t.II, p.52).

O ką Vytautas davė Lietuvai? "Lietuvai Vytautas paliko savo įstatymus, ir jos valstybės veikėjai ėjo jo mokyklą. Jie išaugo ir subrendo Vytauto iškeltos Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės savarankiškumo idėjos maitinami.

Vytautas, pagaliau, paliko Lietuvai ir savo garsų vardą. O tas vardas buvo jau ištisa programa" (ten pat, p.68-70). Mes savo ruožtu priduriame, kad Vytauto išpuoselėtos nepriklausomos Lietuvos idėjos ir šiandien įkvepia mūsų tautą, teikia jai dvasinę stiprybę.

Neapykanta Lietuvos praeičiai buvo pademonstruota tuoj pat po Lietuvos įjungimo į TSRS. Jau 1940 m. liepos 25 d. Kauno universitetui buvo atimtas Vytauto Didžiojo vardas. Net vokiečiai neišdrįso taip pasielgti, nors jie niekada neužmiršo Žalgirio.

Bet pasirodo, komunistai ne visada buvo tokie principingi lietuviškųjų "grobikų-feodalų" atžvilgiu. Prasidė-

Jurgis Juodis, Gedimino sapnas

jus karui, į Maskvą pabėgę tarybiniai aktyvistai staiga puolė liaupsinti Lietuvos kunigaikščių galybę, idealizuoti "feodalinę" praeitį. Patriotizmu netikėtai sužibėjo K.Korsako kūryba (pvz. jo antologija "Amžinoji neapykanta" publicistikos rinkinys "Prieš amžinąjį priešą" ir kt.). O 1944 m. pavasarį Zinino, Nikitino ir Afonino vadovaujama Trakų partizanų brigada pasivadino DLK Vytauto vardu. Stalinas mokėjo komunistinį "principingumą" pakreipti sau palankia linkme. . .

Tačiau dar karui nesibaigus, įvyko toks pat propagandinis persiorientavimas. Sučiupęs pergalę į savo nagus, Stalinas atsisakė Lietuvos kunigaikščio pagalbos. Mat, išvijus vokiečių okupantus, patriotinės nuotaikos atsisuko prieš jį patį, sukeldavo jau ne antivokiškas, o antitarybines aistras. Ir taip Stalinas paskelbė kovą Lietuvos kunigaikščiams, bet kokiai "feodalinei ar bur-

nas. Kiti puolė kapoti pakelių kryžius, versti koplytstulpius. Aukščiausią "budrumo" laipsnį pasiekė tuometinis Kauno Karo muziejaus direktorius J.Apukas-Maksimavičius, Besiautėdamas jis metalo laužui atidavė netgi bolševikų tanką, kurį Lietuvos kariuomenė 1919 m. mūšio lauke buvo atėmusi iš Raudonosios armijos. 1946 m. iš Kauno universiteto antrą kartą buvo atimtas Vytauto Didžiojo vardas.

Šiandien sunku apskaičiuoti, kiek kultūros vertybių buvo sunaikinta to barbariško siautėjimo metais, sunku apskaičiuoti kokia žala tuo buvo padaryta mūsų tautai. Ir juo tragiškiau, kai aplinkui matai tebežiojėjančias stalinizmo žymes. O juk būtų galima bent išoriškai jas užmaskuoti.

Prisiminkime vėl Jurbarke stovintį Vytauto paminklą. Nuo sunaikinimo jį išgelbėjo autoriaus Vinco Grybo vardas. Apdaužę paminkle iškaltus Gedemino

Atbėgo Lietuvos kovotojas Šakalys

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Neseniai dar buvo skelbiama nepatvirtinta žinia, kad vilnietis Vladas Šakalys, vienas iš 45-kių baltiečių, pasirašusių pernai žinomą dokumentą, esąs suimtas. Iš tikrųjų jis nelaukė kada bus suimtas, slapta atvyko Švedijon ir čia pasiprašė politinės globos. Šakalio dramatišką pabėgimą šiomis dienomis aprašė Stockholmo dienraštis "Expressen" (VII.2)

Iš Sov. Sąjungos į Švediją Šakalys atkeliavo per 20 dienų sukandžiotas uodų, kamuojamas alkio ir sutrūkinėjusiomis kojomis. Naktį iš liepos 18-osios į 19-ją 38-rių metų optikas perplaukė sraunias Kukolos žiotis iš Suomijos į Švediją. Rugsėjo 1 jis buvo paleistas iš Liuleo kalėjimo ir galėjo pirmą kartą pasivaikščioti kaip laisvas žmogus. Bet švedų laikraščio korespondentui jis teigė, kad tada jis jau trečią kartą pasijuto laisvas. Pirmą kartą jis toks pasijuto, kai po neįtikimų vargų jam pavyko perplaukti, perlpti ir peršliaužti labai griežtai saugomą Sov.Sąjungos—Suomijos sieną. Supratęs, kad jau Suomijoje, išsiėmė kišeninį veidrodėlį pasižiūrėti, kaip atrodo laisvas žmogus. Jis matė barzdą apžėlusį, purviną vabzdžių sukandžiotą veidą. Šakalys žinojo, kad Suomijoje jis nėra tikrai laisvas žmogus, nes būtų sugražintas Sov. Sąjungai, jei suomiai jį pagautų.

Jam reikėjo numalšinti alkį, tačiau nedrįso pasirodyti tarp žmonių, o vogti taip pat nenorėjo. Mažame namelyje retai apgyventoje vietovėje jis surado seną suomį. "Tas žmogus išgelbėjo mano gyvybę", pasakoja Šakalys. Jis suprato, kad pabėgau iš Sov. Sąjungos", Jis Šakalį pamaitino, leido jam pailsėti, davė žemėlapij ir keplionėndėjo puskilį sviesto ir kepalą duonos. Iš to Šakalys pragyveno dešimt dienų, kol iš Suomijos atkeliavo į Švediją.

Priartėjęs Suomijos pasienio miestą Torneo, V.Šakalys nedrįso eiti per tiltą, bet nužygiavo 12 km toliau į šiaurę pagal įlanką. Tada perplaukė sraunias Kukolos upės žiotis. Pirmas sutiktas žmogus buvo jaunuolis, kurį Šakalys paklausė angliškai, ar čia jau Švedija. Gavęs teigiamą atsakymą, jis antrą kartą apsijutęs laisvas.

Lietuvoje Šakalys paliko žmoną ir aštuonių mėnesių sūnų. Tomis dienomis,

kai turėjo atsiskirti su šeima, sūnui išaugo pirmasis dantukas. Šakalys mano, kad jo išėjimas viešumon šeimai negali daugiau pakenkti, nes valdžia jau žino, kad jis pabėgo.

V.Šakalys šešerius metus buvo kalinamas (nuo 1961 iki 1967) už vadinaimą "antitarybinę veiklą". Prieš pat jo pabėgimą buvo suimti jo aštuoni draugai už tai, kad pasirašė protestą prieš olimpinį žaidinių dalies organizavimą okupuotame Pabaltyje. Vladas nelaukė, kol jis bus areštuotas. Jo apskaičiavimui, jis būtų gavęs dešimt metų. Jei būtų pagavęs bėgantį, būtų gavęs gal penkioliką. "Tai koks skirtumas?" — sako jis. Mėgindamas pabėgti aš nieko negalejau prarasti."

"Aš dar vis negaliu tikėti, kad tai tiesa, — kalbėjo Šakalys švedų korespondentui. "Net švedų kalėjime jaučiausi savotiškai laisvas. Policija ir kalėjimo sargai man buvo draugiški. Prie to nesu pratęs. Eidamas miegoti, aš net turėjau teisę užsigesinti šviesą. Jei dar čia turėčiau savo šeimą, tai mano laimė būtų pilna", baigia savo pasikalbėjimą su Stockholmo dienraščio "Expressen" korespondentu V.Šakalys.

Prieraše korespondentas pažymi, kad Šakalys tuo tarpu gali laisvai Švedijoje gyventi, bet turi registruotis, ligi imigracijos organai galutinai nuspręs jo likimą. Pasikalbėjimas iliustruotas didele nuotrauka, kurioje matyti Šakalys švedų miesto gatvėje.

Rašant šį pranešimą, Švedijos lietuviams dar nebuvo pavykę užmegzti ryšį su pabėgėliu. Reikia pažymėti, kad V.Šakalys yra vienas iš 45 baltiečių autorandumo signatarų. "Aušros" Nr.20 išspausdintas jo protesto pareiškimas LTSR KP CK II sekretoriui Dybenkai.

V.Šakalys yra gimęs 1942 m. Tris kartus teistas ir kalintas. Paskutinį kartą paleistas 1978 m. ir buvo administracinėje priežiūroje.

Apie Šakalio atbėgimą į Švediją pirmiausia paskelbė prancūzų agentūra AFP. Populiarus Paryžiaus dienraštis "France—Soir" ta proga rašė, kad Šakalio žygis vertas olimpinio aukso medalio. A.L.

Tėviškės žiburiai

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

stulpus, nuplėšę lentą, sugriovę tvorelę, "Stalino sakalai" paliko jį sunykimui. Kiekvienas nuvykęs į Jurbarką, gali įsitikinti apgailėtina paminklo būkle. O juk šis V.Grybo kūrinys įtrauktas į LTSR dailės paminklų sąrašą (nr.999) Neužtenka tik inventorizuoti — būtina laiku bent užkirsti kelią paminklo sunykimui. Spaudoje nuolat minimas partijos ir vyriausybės rūpestis praeities kultūros vertybių išsaugojimui. Štai, pavyzdžiui, neseniai išleistoje Č.Kudabos knygelėje "Jei iš Vilniaus keliausi" (84 p.) paminėtas Perlojoje "tarybiniais metais restauruotas kunigaikščio Vytauto paminklas" (jo autorius — Petras Tarabida). Tiesa, savo laiku ir šis paminklas buvo planuojamas sunaikinti. Norėta jį susprogdinti, tačiau kažkam šovė į galvą, kad gali nukentėti miestelio pastatai. Tuomet užmetė lyną ir bandė su traktoriumi nuversti. Paminklas aptrupėjo, bet nepasidavė.

Pasirodo, jo statytojai buvo tiek įžvalgūs, kad viduje įbetonavo du geležinkelio bėgius. . . Niekio nepesė, "buržuazinės ideologijos naikintojai" turėjo pasišalinti. Vėliau, pasikeitus aplinkybėms, paminklo griovimo žymės buvo užmaskuotos.

Kodėl taip nepasielgus su Vytauto paminklu Jurbarkoje? Juk artėja 550-osios Vytauto mirties metinės. Aišku, kai kam gal ir labai nemalonus Lietuvos galybės priminimas. Kas visą gyvenimą įpratęs tik niekinti savo tautą, tas jau netaps patriotu. Tačiau propagandiniai sumetimai verčia ir juos taikstyti. Štai, Kaune, Rotušės aikštėje, prieš kelis metus pastatytas paminklas Maironiui, Vilniuje restauruota šv. Jono bažnyčia; joje bus įmūrytos paminklinės lentos Širvydui ir Daukantui. Bet Jurbarkoje, Vytauto parke, norom nenorom peršasi mintis, kad paminklų statymo politika nuo Jekaterinos laikų nelabai tepasikeitė. . .

Vilnius—Jurbarkas, 1979m., rugsėjo 8

kun. Algirdas Mocius
kun. Virgilijus Jaugelis
Mečislovas Jurevičius
Leonas Laurinskas
Jadvyga Petkevičienė
Zigmas Širvinskas
Arvydas Čekanavičius
Vytautas Bastys
Henrikas Sambora
Ona Poškienė
Kęstutis Subačius
Julius Sasnauskas
Liutauras Kazakevičius
Romualdas Trachimas
Algirdas Statkevičius
Antanas Terleckas
Vladas Šakalys
Jonas Protusevičius
Petras Cidzikas
Jonas Volungevičius

Brazilijos ateitininkų stovykla

O acampamento em si, está razoável. Eu não gostei muito, porque a maior parte do tempo nós ficamos sem fazer nada. Eu acho que deveríamos ter mais atividades. Na hora dos esportes, poderíamos ter não só ping-pong e vôlei, mas também queimada etc.

Bem, eu gostaria, que em cada noite, um grupo pudesse apresentar qualquer coisa como peças, brincadeiras, cantos.

Apesar disso, os programas noturnos estão bons. Gostei muito do "Partizanų vakaras", pois eu acho que o nosso dever é lutar pela Lituânia. A noite das marionetes e das peças também achei legal.

Acho legal as palestras do padre José. Eu pensei que por ele ser padre, ia só dar sermão, mas não, foi justamente o contrário.

Ele é legal. Ele deixa a gente ficar a vontade, e não todos sérios como se tivéssemos recebendo sermão.

Ele dá conselhos e não broncas.

Cristina Zalubaitė

Čia mes padarėm labai daug žaidimų, mes dainavom labai daug ir aš nu-ploviau labai daug indų. Nebuvo labai daug žmonių, bet stovykla buvo gera.

Buvo irgi labai daug teatro ir visi ėjo į laužą ir per kelionę buvo labai daug "blynų" ir labai daug smirdėjo.

Daina atsivežė iš JAV vieną draugę Sigutę ir jinai mus išmokė vieną dainą.

Aš ir Andrius Valavičius plovėm indus iki 9:00 val. Paskui aš padariau vieną vaidinimą ir mes padarėm ait-varus.

Aleksandras Remenciūs

trabalhamos, fizemos fogueira. Nós fizemos a peça do coelho e da tartaruga. Fizemos teatrinho de fantoche. Nós fizemos muitas brincadeiras e trabalhamos também. No caminho da fogueira havia muito estrume que cheirava mal. Todo o dia de manhã eu e meu amigo saíamos para passear.

André Bendžius

Man pasikalbėjimai buvo labai įdomūs. Pirmą dieną mes pakartojom atkų principus ir parašėm ką mes galėtume padaryti per metus, visada galvojant apie principus.

Paskui kalbėjome apie atkų organizaciją ir taip pat parašėm kaip galėtų būti organizuotas mūsų kalendorius. Daug idėjų atsirado ir visi labai susidomavo, ir turbūt visi bandys ką nors iš to padaryti.

Antradienis — partizanų vakaras. Pašnekesyje kalbėjome apie partizanus, Viktorą Petkų ir Tylos Bažnyčią. Truputį daugiau apie šitas temas išmokau ir dar kartą prisiminiau kaip buvo sunkus ir pavojingas partizanų gyvenimas.

Sekancią dieną ne daug pasikalbėjome bet parašėm Viktorui Petkui laiškus. Tikrai labai sunku rašyti jam, ypač tingai dėl to, kad nežinau ar mano laiškas bus įdomus jam skaityti arba ką aš galiu jam rašyti jeigu jie (rusai) skaitys mano laišką. Tik laukiu, kad mūsų laišškai būtų jam įteikti ir, kad jie galėtų truputį jam duoti džiaugsmo.

Milda Paula Remenciūtė

Atvažiuom į stovyklą (Atibajoj) šeštadienį (19/7). Stovykla gerai organizuota dėl to, kad atvažiuo dvi atkės iš Amerikos: Daina Kojelytė ir Sigutė Lenkauskaitė.

Programa gera. Mes sportavom, darėm rankdarbius, turėjom tautinių šokių valandą ir, negalim užmiršti, turėjom mišias visas dienas.

Man patiko labai pašnekesiai. Daina kalbėjo apie partizanus, Viktorą Petkų, kuriam siuntėm laiškus, apie atkės.

Aš išmokau daug su jomis (Sigute ir Daina). Jos mus privertė lietuviškai kalbėti. Kas kalbėdavo daugiau, gaudavo vieną litą. Manau, kad aš išėsiu iš stovyklos žinodama daugiau lietuviškų žodžių.

Šiandien naktį bus kaukių vakaras. Vakar buvo teatro vakaras (buvo labai įdomu).

Dabar, noriu padėkoti Atkų Federacijai (kuri siuntė Dainą ir Sigą), Dėdei Juozui ir šeiminiškėms.

LABAI AČIŪ!

Nida Remenciūtė

SKAITYK IR PLATINK

"MŪSŲ LIETUVA"

ĮDOMIOS KNYGOS MŪSŲ MAŽIESIEMS

Sonė Tomarienė, LAPĖ SNAPĖ, Jaunimo Bibliotekos leidinys. Iliustravo Nijolė Jatulytė, Eiliuotos pasakos apie lapę snapę ir jos gudrumą. Čia lapė kamin krėtys, čia laputė pataikūnė.

Kaina Cr. 40.00

Sonė Tomarienė, KARALAITIS IR LELIJA, Jaunimo Bibliotekos leidinys, iliustruotas Juozo Kiburo. Įdomi pasaka apie karalaitį, kalvį, pilį ir leliją. Gražios spalvuotos iliustracijos. Nesunkiai lietuviška kalba.

Kaina Cr. 40.00

Grasė Petronienė, VAIKUČIO DŽIAUGSMAI, išleista Petro Petrėno Kanadoje. Gražios spalvuotos autorės iliustracijos. Tai pasakų ir gražių eilių rinkinys. Knygos pradžioje rašoma: "Prašau jūsų, paskaitykit, mano mintis pasvarstykit. Kas šioj knygoj parašyta tai jums yra pasakyta. Noriu laimės jums ir gero palinkėti aš be galo. Aukit sveiki ir laimingi, būkit tautai pavyzdin-gi".

Kaina Cr. 60.00

Sonė Tomarienė, UGNIES ŽIRGAS, iliustracijos Danutės Švedienės. Tai virš 100 puslapių gražių pasiskaitymų knyga apie ugnies žirgą, tinginį laurmi, daržovių karą, aitvaro vaisius ir kitokius reikalus. Dalis knygos yra eiliuota. Kalba prieinama mūsų jaunimui.

Kaina Cr. 60.00

J. Narūnė, MIŠKO VIEŠNIA, Vinco Aleksandravičiaus iliustruotas Jaunimo bibliotekos leidinys. Pasaka apie sniegą, svečius ir Kūčių vakarą. Labai graži proga tą knygelę paskaityti Kalėdų proga.

Kaina Cr. \$40,00

"MŪSŲ LIETUVOS" REDAKCIJOJ

No acampamento nós fizemos muitas peças. Nós também brincamos,

EM PORTUGUÊS NR. 11 (40)

Suplemento
MŪSŪ LIETUVA NR.35 (1670) 1980.IX.4

Stasys Barzdukas

1. OS QUE AMARAM A LÍNGUA LITUANA

50 anos após a publicação do 1º livro lituano — o Catecismo de Martim Mažvydas (em 1547), eis que se comunica em lituano Nicolaus Daukša (1527/1538–1613). Em 1599 ele traduz do polonês a "Apostilha", em cuja Introdução, dirigindo-se "aos queridos leitores", eleva o significado da língua pátria: "Não é pela fertilidade do solo, nem ruopagem diferente, nem pela beleza da paisagem ou fortalezas, que crescem e se destacam as nações, e sim mantendo viva a sua língua". Esta voz do século XVI tendo sentido hoje.

Dois séculos mais tarde, em 1838, publica o seu "Žodrodis" Simão Daukantas (1793–1864): é um dicionário Latim/Lituano de 3880 palavras. Mas deixa de ser editado por falta de recursos o seu dicionário Polonês/Lituano de 3 volumes. É o mesmo Daukantas que nos comove ao afirmar: "Os lituanos e os "Žemaičiai" têm uma herança de valor incalculável deixada pelos seus antepassados — é a sua língua, para que na arranquem da boca escancarada do Tempo e, para que ela figure entre as línguas doutas do mundo, é preciso ainda continuamente aperfeiçoá-la". São palavras de um historiador, homem de grande cultura e que batalhou pela educação de seu povo.

Vilius Kalvaitis (1848–1914), filho da Lituânia Menor, com apenas um curso primário, tendo trabalhado em Berlin de carteiro, revoltou-se contra o decreto do Governo da Prússia proibindo em 1873 o ensino do lituano nas escolas primárias. Então, em defesa da causa lituana, ele dedica a sua vida a anotar o folclore, dados etnográficos e peculiaridades da língua lituana.

DONELAITIS HOMENAGEADO POR ESCRITORES RUSSOS

Em Tolminkiemis, que agora tem o nome russo de "Cistyje Prudy", em 16 de fevereiro foi realizada uma soirée litarária por um grupo de escritores lituanos e russos. Estiveram presentes os delegados das escolas superiores de Caliningrado e Nestorovo. V.Radaitis falou sobre a vida e obra de K.Donelaitis e V.Šulcaitė e J. Strielkūnas apresentaram-se com as suas poesias. Foi colocada uma corôa de flores no túmulo do escritor clássico lituano K.Donelaitis, que se encontra no santuário reconstruído de Tolminkiemis.

Na última edição da revista norteamericana "National Geographic" do mês de abril de 1980 saiu um artigo muito bem ilustrado com fotografias coloridas sobre a Estônia atual contada por Priit Vesilind, o qual fugiu para o Ocidente ainda pequeno juntamente com a sua família poucos dias antes da segunda invasão dos soviéticos em 1944.

O artigo transcreve todas as disputas estrangeiras que ocorreram sobre o seu solo, massacres, deportações para a Sibéria, etc. para então narrar espectos atuais da vida do dia-a-dia na cidade e no campo, atividades culturais e artísticas.

Excelente reportagem.

A.Valavičius

Chega a cobrir a área de 90 províncias. Ele é apenas um linguista amador, que arde de amor pela sua língua, como a maioria dos chamados "Aušrininkai", do jornal Aušra (Aurora). Em 1910 em Tilžė, Kalvaitis publica o seu "Celeiro de Nomes Lituanos", onde nos dá seu ponto de vista sobre a fala pátria:

Que há de mais nobre e belo?
É a nossa língua
A língua do paraíso
Língua de amor de Adão e Eva.

É da Árvore da Vida
Que escorre o Gintaras
Gintaras, o áureo âmbar
E a Terra de Gintaras?
É uma só, a LITUÂNIA. . .

Kalvaitis colocou esta sua poesia na página titual do "Celeiro".

2. OS LINGUISTAS AUTO-DIDATAS

Frederico Kuršaitis (1806—1884) nasceu na família de um professor e ele mesmo chegou a lecionar durante 10 anos, depois formou-se em Teologia na Universidade de Karaliaučius e se tornou famoso pelos seus sermões. Mais tarde foi levado a professor catedrático na mesma Universidade e a monitor de seminários de língua lituana, vindo desta maneira a se dedicar às pesquisas dessa língua. Tinha por base o dialeto da sua região natal, mas coligia material linguístico de outras fontes também. Fez uma viagem à Lituânia Central, então em poder dos czares da Rússia, travou conhecimento com Antanas Baranauskas, avistou-se com Mateus Valančius. E, na volta, preparou um grande dicionário Alemão—Lituano, Lituano—Alemão (em 3 volumes) e em 1876 editou uma ampla gramática da língua lituana (Grammatik der Litauschen Sprache). O que fazia — fazia bem: não escrevia nada de que não tivesse um ótimo conhecimento. Assim veio a se destacar como pesquisador linguístico não só entre nós, e sim entrando na história de pesquisas linguísticas indo-europeias. O setor em que mais se concentrou, foi acentuação e inflexões de voz na pronúncia das palavras. Os acentos e inflexões foram tão bem indicados, que é o sistema usado até hoje. A Academia de Ciências dos Tchecos prestou-lhes uma homenagem, acolhendo-o como seu membro honorário.

Antanas Baranauskas (1835—1902) — padre, mais tarde bispo de Seiniai, poeta, matemático, — tornou-se linguista por necessidade. Em 1867—84 teve de lecionar o lituano no Seminário de Teologia em Kaunas. E assim, a primeira coisa que fez foi traduzir para o lituano a famosa gramática da língua lituana, publicada em Praga (em 1856) pelo linguista alemão Augusto Schleicher (1821—68). E em 1875 ele mesmo escreveu "O Estudo da Língua Lituana". Baranauskas teve o mérito de pesquisar os dialetos lituanos e a sua classificação, um pouco aperfeiçoada por K. Jaunius, continua servindo o propósito dos linguistas. Trabalhou em conjunto com outros linguistas de outros países. Em colaboração com linguista alemão H. Weber, publicou em 1882 "Textos do Leste Lituano", e em 1920—21 o linguista F. Specht editou um

outro material coligido por Baranauskas sobre os dialetos. Alguns termos gramaticais criados por Baranauskas entraram no uso corrente, como por ex.: balsis (vogal), priebalsis (consoante), būdvardis (adjetivo), skaitvardis (numeral), rašyba (ortografia), sakinyš (oração, sentença), tarmė (dialeto), žodynas (dicionário) etc.

Kazimieras Jaunius (1849—1908) já teve um professor de lituano Antanas Baranauskas, no Seminário de Teologia de Kaunas. O professor estimava muito o seu aluno talentoso, estimulava-o e louvava o seu entusiasmo pela língua vernacúla. Por ex. ele escrevia a Weber sobre Jaunius — "ele entendeu melhor que todos o meu "Estudo" e se entusiasma muito pelas pesquisas linguísticas". Mas o estudante discutia às vezes com o professor sobre ortografia ou propriedade de termos e Baranauskas, perdendo a paciência, dizia: "Poderá escrever assim quando já fôr professor" Jaunius, ao retornar ao seu lugar, replicava: "E serei" E foi mesmo, ao terminar os seus estudos superiores na Academia Teológica de Petrogrado, Jaunius em 1885 ocupou o lugar do prof. Baranauskas no Seminário de Kaunas e ficou lecionando durante sete anos. O seu modo de lecionar era sem muita ordem ou sistemas com muito talento, de modo que tornava as aulas tão interessantes, que segundo o testemunho de Tumas—Vaižgantas, era querido de todos os estudantes e "com uma aura de admiração e respeito". Em 1899, Jaunius foi convidado para professor catedrático de hebreu, grego e latim na Universidade Teológica de Petrogrado. E todos ficaram admirados com a sua lógica, o seu dom de orador e a quantidade de conhecimentos. Mas Jaunius não escrevia nada. E os seus colegas de Universidade começaram a se preocupar que todo este cabedal de conhecimentos vai se extinguir com ele e nomearam-lhe um secretário pessoal para fazer apontamentos — o futuro linguista Casimiro Būga. Būga elaborou os "Estudos Baltísticos" de Jaunius, mais um pouco mais tarde publicamente discordou deles, preparou para edição a gramática da língua lituana de Jaunius, publicada em 1911 pela Academia de Ciências da Rússia (e em 1916 veio a prelo a sua versão russa, preparada também por Būga). Nesta Gramática, pela primeira vez foram tão profundamente estudadas as variações dialéticas da língua, a sua classifica-

ção, que continua praticamente a mesma, os tipos de acentuação e inflexões, e algumas das suas regras. A Gramática de Jaunius influenciou os nossos linguistas modernos — como por ex. J. Jablonskis que escreveu "Foi de Jaunius que recebi a maioria das minhas noções sobre os fatos da língua viva, e nenhum livro neste campo me deu tanta coisa nova em matéria linguística". Porém, nem tudo era aceitável: a forma de escrever muito complexa, a organização da matéria toda diferente e alguns termos gramaticais esquisitos, que não tiveram continuidade: *esybevardis*, que mudou para *daiktavardis* (substantivo), *jvardovieté*, que agora é *jvardis* (pronome), *apskūstinis linksnis*, agora *galininkas* (transitivo direto) e outros.

3. OS ESPECIALISTAS DA LÍNGUA

Kazimieras Būga (1879—1924) — fez os seus estudos linguísticos na Universidade de Petrogrado e ao termina-lo com o grau máximo foi convidado de assistente. Torna-se o livre-docente da Universidade de Petrogrado, e mais tarde continua as suas preleções nas Universidades de Perm e Tomsk. Em 1920, regressa à Lituânia, já então independente. Trabalha no "Grande Dicionário da Língua Lituana", pesquisa os estrangeirismos, nomes de localidades, a fonética e sua história, a origem dos termos lituanos, a acentuação e inflexões etc. Trabalha dia e noite. Ele se aprofunda tanto nas suas pesquisas que, além da língua, p'ra ele não existe mais nada: "Numa ocasião ele descreveu a si próprio como a alco-olatra da língua". "Pouquíssima vezes que a sua esposa conseguiu arrastá-lo ao teatro, ainda no meio do espetáculo já começava a se lamentar: "Que eu vim fazer aqui? Perder o tempo? Poderia já ter adiantado. . ." Depois de muita insistência, conseguia em ler algum livro novo recém-editado, para dar a sua opinião. O resultado era um gesto negativo de mão e dizia: "Não gostei — não achei uma palavra que não soubesse" (testemunho de A. Sabaliauskas). Mas traba-

lhando desta maneira, o seu organismo não aguentou e morreu antes do tempo. Entrou porém na história como um dos maiores especialistas em línguas bálticas. Preocupava-se também com os assuntos correntes do dia, como a ortografia, o dicionário etc. Lutou contra todos aqueles que, a seu ver, tentavam empobrecer a língua: "Não é tudo automaticamente errado o que surge de novo. Ao estudar cada caso, muitas vezes notamos que uma ou outra expressão duvidosa e que nos parecia suspeita, o fora sem razão. Portanto ao suspeitar de uma expressão devemos primeiro lugar estudar bem as expressões da língua viva nos diferentes dialetos, consultar a literatura mais antiga, e não logo descartá-la".

Juozas Balčikonis (1885—1969) fez também seus estudos linguísticos de línguas eslavas na Universidade de Petrogrado, mas na prática dedicou-se à língua lituana. Lecionou nas Universidades de Kaunas e Vilnius chegando a catedrático. Continuou a elaboração do grande Dicionário da Língua Lituana começado por Būga, coligiu as obras de Jablonskis e editou em 1933—36, em 5 volumes, colaborou na tradução do latim da Primeira Gramática da Língua Lituana de D. Klein (em 1957), etc. Escreveu muitos ensaios sobre os mais diversos problemas linguísticos e anotou muitos nomes próprios de localidades. Traduziu para o lituano os Contos de Andersen, dos Irmãos Grimm, de Hauf, Per e muitas outras obras de literatura, principalmente dedicadas aos leitores infanto-juvenis. Colaborou no aperfeiçoamento da língua oficial lituana: "Zelava para que a língua comum, tanto oral, como escrita, fosse viva, descritiva, gramaticalmente correta e clara. Com admirável paciência, e nas mais diversas ocasiões, ele levantava os problemas e as falhas de linguagem, e explicava como evitá-las". (K. Morkūnas). Balčikonis também teve seus discípulos, que ajudou a se aperfeiçoarem e que agora dão continuação à sua obra.

Tradução de Rymantė Steponaitytė

CURSO

AUDIOVISUAL

**DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA**

Facilidade de aprendizado — Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Caixa Postal 4421
01000 SÃO PAULO, SP

Fone 273-0338

Rua Juatindiba, 28
03124 São Paulo, SP

MÚSICA LITUANA

Harmonização
de Vyt. Kerbelis

PEMPEL

Žemaičių daina)

Allegro

The musical score consists of four systems of piano accompaniment. Each system has a treble and bass clef staff. The key signature has one sharp (F#). The tempo is marked 'Allegro'. Dynamics include *mf* and *f*. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and articulation marks.

*Pempel, pempel koudoutoji,
kame tava kamarėle longoutoji?
—Peivelie, kemselie,
ten mona kamarėle longoutoji.*

*Kurmel, kurmel, kur buva,
kam mona kamarėle išknisa?
—Gėriau, gėriau burnelę
er apsuka galvelę.*

*Eš kur esi? — eš pakalnes,
keino esi? — pona kalvis.
Aš pats gizelioks
mon už joustos kirvelioks.*

*Šeršons bimbal nukelnieja,
kad er kudlas padulkieja,
ausket mergas abrūsus
vyket bimbla į prūsus.*

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENES VEIKLA

Min. Dr. Kazimierz de Vautour—Sienkiewicz General de Brigada

Rio de Janeiro, 25 de julho de 1980
Nr.66/80

Excelentissimo Senhor
Jonas Tatarunas
DD Presidente da Comunidade Lituana
Excelentissimo Senhor

Em nome do Comité Interétnico de Bôas—Vindas ao Papa João Paulo II e como Presidente deste, apressamo-nos em congratular-se com Excelentissimo Senhor pelo éxito de atividade e organização de grupo lituano em trajes nacionais e com faixas demonstrativas. Graças aos Lituanos a Igreja do Silêncio era presente no Campo de Marte no dia 3 de julho de 1980.

Rejubilamos-nos atestando que este agradecimento, extensivo a todos os membros da Comunidade Lituana, como justa homenagem foi consagrado pela unanime votação da Diretoria no dia 9 de julho de 1980.

Com votos por Vossa felicidade pessoal, subscrevemo-nos.

Min. Dr. Kazimierz Sienkiewicz

1980 m. rugpjūčio 5 d.

Jonui Tatarūnui
Brazilijos LB Krašto Pirmininkui

Gerbiamas p. Tatarūnai,

Clevelando studentų vokalinio vieneto "NERIJA" vardu, noriu išreikšti didelę padėką Jums ir visai São Paulo lietuvių kolonijai, už tokį gražų priėmimą ir globą, už taip puikiai suruoštą mūsų koncertą, už vaišes, o daugiau siai už Jūsų praleistą laiką kartu su mumis ir už Jūsų nuosirdumą. Tikrai žavėjomės Jūsų geromis širdimis, ir grįžome labai patenkintos susidariusios tiek daug naujų draugų.

Norėtumėme kiekvienam asmeniui kuris vienaip ar kitaip prisidėjo prie mūsų koncerto ir viešnagės laiškeliu padėkoti, bet be abejo, ką nors praleistumėme. Prašyčiau Jūsų Gerb. Pirmininke, padėkoti visiems São Paulo lietuviams, išreikšdamas mūsų gilią padėką už Jūsų moralinę fizinę ir finansinę paramą.

SKAITYTOJAI RAŠO...

SÃO PAULO LIETUVIŲ KOLONIJOS ŠALPOS REIKALU

Mūsų kolonijos šalpos veikla visą laiką buvo labai silpna. Kai kurių organizacijų ar pavienių asmenų bandymai ją plačiau išplėsti neturėjo didesnio pasisekimo praeityje. Savišalpos bandymai taip pat nepasiekė konkrečiu rezultatu. Ir dabar veikiančios organizacijos nėra pajėgios šiai veiklai praplėsti, išskyrus Lietuvių Sąjungą Brazilijoje. Bet ji, nors jūridiniai valdanti São Paulo lietuvių kolonijai skirtą stambų nejudomąjį turtą — Dr. V. Kudirkos, Vytauto Didžiojo ir Dr. J. Basanavičiaus vardo rūmus, kurie kasmet duoda gana stambias sumas pinigais, tik maža tų pajamų dalelytė skiria mūsų kolonijos šalpos reikalams.

Skaičiau spaudoje, kad 1979 metais Liet. S-ga Brazilijoje turėjo apie 800.000,00 kruzeirų pajamų Liet. S-gos Brazilijoje pirmininkas visuotiniame tos organizacijos pranešime pa-

Tikiuosi, kad mūsų susitikimas nebus vienkartinis. Žinau, kad daug kas dabar susirašinėja su buvusiais šeiminkais ar naujais draugais, ir linkiu užmegztas draugystes toliau gilinti. Atidarom rankom laukiam Jūsų atvykstant pas mus į Šiaurės Ameriką.

Dėkojame už parašytus straipsnius "Mūsų Lietuvoje" apie mūsų koncertą ir viešnagę São Paulyje. (Straipsniai p. Mošinskienės pasiekė mus per kun. Kidyką). Matydama vertę šio pobūdžio kelionės ir norėdama, kad kitos grupės ateityje galėtų pajusti tą lietuviybės ryšį, kurį mes dabar jaučiame, kviečiu Jus ir toliau rašyti į mūsų spaudą, mūsų vadams, išreikšdami Jūsų įspūdžius mūsų kelionės, ir svarbą toliau tęsti šį lietuviybės darbą.

Prašau padėkoti p. Mošinskienei už gražius žodžius.

Dar kartą nuosirdžiausias A Č I Ū.
Clevelando studentų vokalinio vieneto "NERIJA" vardu,

Rita Kliorienė, vadovė

sakė, kad didžioji dalis tų pajamų buvo skirta šalpos reikalams. Bet lietuvių kolonijos biednuomenė sušelpė kiek žinau, buvo įteikta saleziečiui kun. P. Urbaičiui vos 6.000,00 kruzeirų, kuris pagal savo nuožūrą, sušelpė 12 lietuvių beturčių šeimų, išdalindamas po 500 kruzeirų kiekvienai. Taip pat buvo įteikti kiti 5 tūkstančiai kruzeirų "Mūsų Lietuvos" administracijai spaudai paremti. Šie 11.000,00 kruzeirų, skirtų lietuvių kolonijai, nesudaro nei 1,5 % visų 1979 m. minėtos organizacijos turėtų pajamų. Nežinau, ar buvo skirta ir kokia tų pajamų suma vietos brazilų šalpos institucijoms. Labdarybei remti pinigais ar daiktais (pav. naudotais rūbais) yra sveikintinas dalykas; bet Liet. S-ga Brazilijoje turėtų daug daugiau atkreipti dėmesį į lietuvių kolonijos biednuomenę, kuri yra gana didelė.

Mūsų kolonijos šalpos reikalus gerokai pastūmėjo pirmyn paskutiniaisiais metais lietuviai kunigai saleziečiai ir Šv. Juozapo parapijos dabartinis klebonas kun. J. Šeškevičius. Lietuviai kunigai turi spėlioti tam reikalui lėšų mūsų lietuvių biednuomenei šelpti, bet jie, ypatingai kunigai saleziečiai, renka pašeiotus rūbus ar avalynę iš daugiau pasiturinčių lietuvių (ir net nelietuvių) šeimų kuriuos išdalina kalėdojimo metų lietuviškai biednuomenei, lankydami lietuvių šeimas.

Berods Liet. S-gos Brazilijoje narės moterys irgi renka padevėtus rūbus, bet juos atiduoda vietinėms brazilų šalpos organizacijoms.

Gaila, kad lietuviai kunigai kasmet atlikdami nors ir daiktais, tokį stambų šalpos darbą, dėl savo didelio kuklumo nesiskelbia ir beveik nieko apie tai nėra rašo mūsų lietuviškoje spaudoje. Mano nuomone, šis per didelis kuklumas nėra naudingas, nes daugelis lietuvių nežino apie lietuvių kunigų šalpos darbus. Jei jau patys savo vardu, dėl kuklumo, nenorėtų apie tai plačiau spaudoje rašyti, tai bent turėtų informuoti "M.L." artimesnius bendradarbius, kurie pasistengtų daugiau ir plačiau informuoti lietuvių kolonija apie šalpos veiklą ir jos reikalus.

Besiartinant kalėdojimo laikui kaip tik būtų naudinga plačiau informuoti per "M.L." tuo reikalu mūsų kolonija.

Stasys Vancevičius

Dra. HELGA HERING

MEDICA — GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

Av. Eulina, 99 - V. Sta. Maria das 8:00 às 12 h.

das 14:00 às 18:00 Fone: 265-7590

Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL. Inventario, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and.s/45 - Liberdade Fone: 279-5937

Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVISKAI

LITERATūros RATELIO VAKARAS

Rugpjūčio 30, paskutinį mėnesio šeštadienį, Literatūros Ratelio vakaras įvyko pp. Petraičių rezidencijoje, Rua Nova York. Buvo itin gausus dalyviais ir įdomus bei svarbus plačia programa.

Be adv. Antano Gaulios su ponja iš Rio bei Emantės ir Rimgaudo Jūraičių iš Campinas, ir p. St. Steponaitienės iš Santos, dalyvavo visas būrys sanpauliečių, kurių tarpe buvo itin įdomu pastebėti jaunimo.

Dr. Antanas Gaulia skaitė paskaitą "Teisybė ir melas Tannenbergo mišiuose 1914 ir 1410 metais". Paskaita gyvai sudomino klausytojus nauja medžiaga ir svarbiomis išvadomis. Ji bus atspausdinta lietuvių kalboje JAV-bėse. Paskaitininkas pasižadėjo šia (ir dar kitomis lietuvių istorijos temomis) pasidalinti ir su ML skaitytojais, ypač jaunimu.

Robertas Saldys pristatė jo paties paruoštą ir ateitininkų išleistą "Brazilijos ateitininkų dainorėlį", dalindamas autografus.

Sandra Saldytė (jau daktarė, dantų daktarė) išsamiai nušvietė lietuvių ateitininkų sąjūdį, primindama ateitininkų veiklos Brazilijoje 30 metų jubiliejų.

Irutė Petraitytė pasireiškė su savo kūrybos egzistencialinio pobūdžio eilėraščiu ir filosofinės minties proza. Matyt, kad dar jauna mergaitė protauja savo galva.

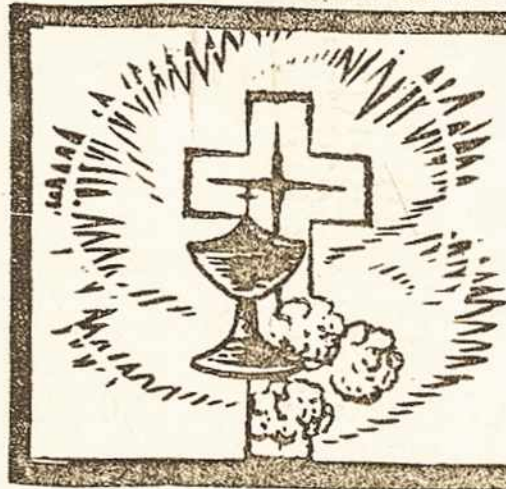
Pirmininkė p. H. Mošinskienė nušvietė numatyto leidinio "Mūsų dešimtmetis" gaires, apimtį bei kainą. Buvo pristatytas ir jau surinkto puslapio pavyzdys. ir davė kitų informacijų, kurios išeis atskirai.

Dr. R. Jūraitis priminė neseniai išėjusi Mons. Z. Ignatavičiaus įdomų dienoraštini veikalą "Praeities kalba".

Knygą galima įsigyti ir ML administracijoje.

Kun. Pr. Gavėnas dar pristatė kitus jau pasirodžiusius ar ruošiamus spaudos darbus bei Literatūros Ratelio narių bendradarbiavimą lietuviškoje spaudoje, kaip kad ir paskutiniam TŽ numerį.

Vakare dalyvavęs BLB-nės p-kas, p. J. Tatarūnas su ponja, pasidžiaugė kultūringa Ratelio veikla. ir priminė jau artimą P. Amerikos lietuvių kongresą B. Airėse.

30-TOS DIENOS MIŠIOS

Nuolankiai kviečiu gimines, draugus ir pažįstamus, pasimelsti šv. mišių aukoje už a.a. URŠULĖS ČIUVINSKAITĖS BULVOČIENĖS vėlę 30-sios dienos mirties sukakties proga. Mišios įvyks šv. Kazimiero parapijos koplyčioje, Rua Juatindiba, 28, rugsėjo 21d. 8 valandą ryto. Brolis kapit. J. Čiuvinskas

iš Rio...

E. Petraitis

Š.m. rugpjūčio 24 dieną kun. Mečislovas Valiukevičius, Šv. Sebastijono bažnyčios, Barreto, Niterojaus priemiesčio, klebonas, atšventė savo kunigystės 26 metus. Bažnyčia buvo pilna parapijiečių, o iš Rio kolonijos atvyko keli lietuviai kleboną pagerbti. Deja, lietuviškom pamaldom, š.mén. 17 dieną lietuvių kolonija neparodė, kad tikrai nori turėti savas Mišias, teatvyko septyni (7) kolonijos nariai. Tai neleistinas apsileidimas. Mat, daug kas šeštadienį—sekmadienį praleidžia savo vasarnamiuose už Rio ribų. Bet VIENĄ KARTĄ į mėnesį, trečiąjį mėnesio sekmadienį, būtų galima nuo poilsio užmiesty atsisakyti ir atvykti Šv. Mišių.

Kun. Mečislovas pasiaukoja, turi atvykti iš Niterojaus—Barreto ir sumokėti Cr.\$150.00 už pasinaudojimą Rio—Niteroi tiltu ir sugaišti bent tris valandas. Raginu lietuvius—rijiškius susimąstyti. Jei nenori lietuviškų pamaldų, tai teatsisako nuo mūsų koplytėlės naudojimo ir eina į artimiausią brazilų bažnyčią, o jei nori, teateina pasimelsti kartu su savo tautiečiais.

Po Šv. Mišių, kurias atlaikė kun. Mečislovas su dviem kunigais koncertantais, vienu brazilu ir vienu portugalų, atvykusių iš FATIMOS, ir per kurias kunigas brazilas iškėlė kun. Mečislovo nuopelnus Barreto parapijoje, pabrėždamas, kad, be sielovados darbo, jisai plačiai veikia socialinėje srity,

jsteigęs prieglaudą tėvų apleistiems vaikams (50), palaikydamas aklųjų prieglaudą ir mokyklą ir t.t. Buvo kuklios iškilmės parapijos salėje. Grupele mergaičių, devynių portugalų tautinius rūbus, pašoko portugalų šokių kita — našlaičių — grupelė padainavo. Buvo pasakyti eilėraščiai, vienas vyras pagrojo akordeonu, buvo rodomi gyvi paveikslėliai. Po to svečiai buvo pavaišinti guaraná ir "salgadiniais", o paskui ir dviem tortais. Kunigas padėkojo svečiams už pagerbimą, o adv. Antanas Gaulia trumpai pasveikino solenizantą.

Š.m. rugsėjo mėn. 1 dieną p. Ignas Dubauskas, kurėjas—savanoris, atšventė savo 80 metų gimtadienį. Ponas Ignas (ir jo a.a. žmona Anelė) plačiai veikė mūsų kolonijoje. Kas jo nepažįsta? Kas nėra buvęs jo namuose gražiai priimtas? Užaugino du gražius sūnus ir susilaukė 5 anūkų, kurių du gyvena Čikagoje, o trys Rio de Janeire. Sveikiname mielą p. Igną sulaukus tokio gražaus amželio!

Rugsėjo 4 dieną "Centro Brasileiro da Europa Livre" pagerbs Brazilijos Tautos Šventę, Britų Bendruomenės salėje. Kalbės federalinis deputatas prof. Álvaro Vale. Lietuvių sekcijai atstovauja p. adv. Antanas Gaulia ir p. inž. Kazys Audenis. Tikimės, kad lietuvių kolonija gausiai dalyvaus.

Kunigui Petri Urbaičiui SDB lietuvių kolonija siūnčia geriausius linkėjimus jo kunigystės 40 metų proga.

• Be lietuviškos spaudos nebūs sąmoningos tautos.

A†A

TOMAZ KATAFAY

mirus, jo žmonai Marijai Ambrazevičiūtei, dukrai Anitai ir žentui Sergio Pratali, sūnui Tomui ir marčiai Audrai Antanaitytei Katafay, anūkam ir visiems mirusiojo artimiesiems, liūdesio valandoje, reiškia gilią užuojautą

Aleksandras ir Marytė Bumbliai

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

RYMANTĖ STEPONAITIS
TRADUTORA JURAMENTADA
LITUANO

Horário Comercial: Das 19 as 21horas:
Tels.: 853-0026 R. Pedroso Alvarenga,
881-7792 505, - ap. 57 Tel.:
852-0677, São Paulo

ESPERANTO ŽINIOS

KAIP TIK LAIKAS...

Organizuotis ir tinkamai pasiruošti 66-jam Pasauliniam Esperanto-Kongresui, kuris įvyks 1981 m. liepos 25–rugpjūčio 1 dienomis, Brazilijos federalinėje sostinėje.

Tai bus pirmasis toks Kongresas pietinėje hemisferoje.

Rūpinamasi Jono Pauliaus II ypatingu palaiminimu.

Prezidentas J.Figueiredo bus Kongreso globotojas.

Šiaurės, ypač Pietų Amerikos lietuviai kviečiami nedelsiant registruotis adresu:

BRAZILA KATOLIKO
C.P. 4421
01000 São Paulo, S.P.—BRASIL

Be to, pranešama, kad jau pramatomas São Paulo 10–12 lietuvių atstovėbė.

Jaunimas ruošiasi dalyvauti ir su kalba, ir su daina, ir su tautinių šokių programa.

Penkių Kontinentų Kongreso dalyviai išgirs Lietuvos vardą.

Bus pabrėžta, kad Esperanto kalbos autorius — d-ras Zamenhofas, gimęs anuometinėje Baltstogėje (Bialystok), viešai laikė save lietuviu.

Kun. Petras Urbaitis

A. A. MAGDALENOS BARTKEVICIENĖS mirties pirmųjų metinių proga, velionės sesuo **MARIJA BRASLAUSKIENĖ** užprašė (30-ties dienų) **GREGORINĖS MIŠIAS**, kurios prasiėdėjo rugpjūčio 21 dieną ir užsibaigs rugsėjo 19 dieną.

A. a. Magdalenos giminės ir bičiuliai prašomi jungtis prisiminime.

Mišios yra laikomos Šv. Kazimiero parapijoje, Moóca, 7-tą val., kas rytą.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Penktadienį 29 rugpjūčio 1980 m. mirė **V. Leopoldinoje Bronė PETRONĖLE** Bratkauskaite, 71 m. amžiaus.

ATLIEKAME

SPAUDOS DARBUS

GREIT — GERAI — PIGIAI

ML

SPAUSTUVĖ

Rua Juatindiba, 28 — P. que da Moóca

03124 SÃO PAULO — Tel. 273-0338

Halina Didžiulytė Mošinskienė

ATSISVEIKINANT

Raudona saulė pavakario spinduliais glosto gėlių puokštes ten kur prigludo artimųjų ilgesys, prie žalios vėjos po kuria ilsisi užmigę palaikai.

Tamsoje niūrios salės tuščios.

Žmonės renkasi, būriuojasi, laukia.

Žmonės ramiai šnekučiuoja, ir priima tai kas įvyko, kaip natūralų faktą.

— „... Jis jau atgyveno savo amžių ir užbaigė šios žemės kelionę. Visi mes einame į tą pačią pabaigą — visi jo bičiuliai, artimieji peržengę 60-jį ar 70-jį slenkstį...“ — Tik man vis dar lieka neaišku — jeigu viskas vyksta pagal natūralų „gamtos dėsnį“, kodėl kai žmogus užgimsta turi kentėti tokius bausius fizinius skausmus, ir kai žmogus miršta — tenka tokie sunkiai pakeliami dvasiniai skausmai? —

Kažkoks neišaiškinamas tragedijos pradai mus lydi nuo pirmo riksmo išvydus šį pasaulį, ir atsisveikinant su juo. Iki šiol atsakymo neradau. —

Bet?

Kai jau užgėsus danguje paskutiniajai žarai ir sutemoms skubiai tiesiant juodus šyduos, koplyčioje sužibo elektrinės žvakės.

Karste tarp rožių gausos ilsisi mūsų mielas bičiulis, daugelį metų pažįstamas gerasis dėdė **TOMAS KATAFAY**. — Matau jį tokį ramų ir šypsantį — ta pačia šypsena, kuria jis visada pasitikdavo susitikęs. Rodosi, jis lyg tyčiomis sumerkė akis, kad tuoj pat vieną atmerkęs savitu gudrumu — tokiu simpatišku jo amžiui — prabilų: — „O ko jūs visi čia susirinkę liūdnie? . . . Reikia džiaugtis, kad esate sveiki — sveikata tai visas turtas,“ — tai jis nuolatės kartodavo.

Paglosčiau mirusiojo kaktą, pabučiavau tas ramiai sudėtas darbo žmo-

gaus rankas, padėjau dvi gėleles prie kojų. . . — Telydi, švelnio širdies ir gero žmogaus sielą, mano ir artimųjų atodūšiai, ašaros ir maldos į tuos žvaigždynų sietykus, kuriuose spinksėsi iš tolimųjų erdvių šviesos spindulėliu savo vaikams ir anūkams jų ilgesy gerojo tėvo ir tėvuko — „vovô“. —

Gyvenimo vienintelei draugei **Marijai** buvai ramstis ir užuoveja. Jos gailią raudą, jos skausmą tyli vienatvė apsiaus savo skraiste, bet Tu likai ir esi judviejų vaikuose ir anūkuose — nenumirei tik pasitraukei.

Išėjai pavargęs, palikdamas pavyzdžiu savo sąžiningai ir pilnai išgyventą kuklaus žmogaus gyvenimą visai kartai ir ateinančioms kartoms. O ypač esi kelrodžiu lietuviams Brazilijoje, tai visai bendruomenei, kaip gyventi taikoje ir artimo meilėje, tos didžios tolerancijos, vardan žmonijos teisių.

Velionis nebuvo lietuvis, tik vedęs lietuvaite, bet visame savo elgesy, savo atsidavime šeimai daugeliui lietuvių šviesi asmenybė, kuri sugebėjo savo ainiams įdiegti meilę tam kas yra nepasiekiamas, ir neapčiuopiamą svajonę paversti realybe. — Juk jo anūkės **Claudia** ir **Marcia** yra „Nemuno“ ansamblio pažibos.

Nesikankink, **Marija**, savo našlystėje. Nelaukite anūkai gerojo „vovô“ ateinant. Jis niekada nebeateis, nebepriglaus jūsų prie širdies, nes nuo dabar jis yra jau jumyse, kiekvieno kraujo lašelyje, jūsų augančiuose sąnariuose. Jis nenumirė — jis tik išėjo.

Ilsėkis ramybėje, brangus, mielas bičiuli, po žalsva velėna Brazilijos žemės.

Paukščių rytmetinė giesmė Tave liu-liuos, žiogelių smuikeliai Tau gros, saulės spinduliai, lietaus lašai gaivins ilgesio gėles ant Tavo kapo, o mūsų maldos lydės Tavo sielą į Praamžiaus menes. —

S. Paulo,
1980.VIII.24

Lietuvių Sąjungos—Aliança Nariui

TOMAS KATAFAY

mirus, jo žmonai **Marijai Ambrazevičiūtei**, dukrai **Anitai** ir žentui **Sergio Pratali**, sūnui **Tomui** ir marčiai **Audrai Antanaitytei Katafay**, anūkams ir visiems mirusiojo artimiesiems, liūdesio valandoje, reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Sąjungos—Aliança
VALDYBA

Dr. **ALEKSAS KALINAUSKAS**

Dr. **PAULO KALINAUSKAS**

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divórcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

PRANEŠIMAI

Kuritibos ir Porto Alegre lietuviams
p r a n e š a m a,

kad rugsėjo (setembro) nuo 17 iki 24
dienos, pravažiuos ir galimai pas tautie-
čius lankysis. Kun. Petras Urbaitis.

Skaitantieji "MŪSŲ LIETUVA" pra-
šomė perduoti žinutę kitiems. Ačiū.

BOM RETIRO

MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ
bus Sta. Inês Kolegijos koplyčioje,
rugsėjo (setembro) 14 dieną, 10:15
val.

Laukiame dalyvių iš tolimesnių ra-
jonų.

SAJUNGOS IŠVYKA Į LITUANIKĄ

Praeitą sekmadienį iš Sąjungos rū-
mų, Rua Lituania, išvyko 40 vietų gra-
žus ir patogus autobusas Atibajos link.
Kelionės metu buvo grojama lietuviš-
ka muzika, ponios vaišino pyragai-
čiais, o autobuso bufetas patarnavo
šilta arbata. Buvo graži diena ir visu
nuotaika buvo labai gera.

Nuvykus buvo tuoj atlaikytos mi-
šios kartu važiuosio kun. Petro Ruk-
šio. Atlikus šią religinę pareigą, sąjun-
giečiai su iš Rio atvykusiu dr. Antanu
Gaulia ir ponija Luiza, apžiūrėjo visus
sodybos įrengimus. Svečių namuose
pietus paruošė šeimininkės Angelika
Trūbienė, Ona Masienė ir Teklė Kize-
liauskienė. Pietų metu sveikinimo
žodį tarė BLB pirmininkas Jonas Ta-

tarūnas. Sąjungos vardu kalbėjo pirmi-
ninkas Jonas Antanaitis ir p. Albina
Ambrozevičienė kuri išreiškė pasige-
rėjimą Litanikos realizacijom ir tokia
didelę pažangą per tokį trumpą laiką.
Gélém buvo apdovanotos p. Albina
Ambrozevičienė ir p. Vera Tatarūnie-
nė.

Dr. Antanas Gaulia su ponija turėjo
anksčiau apšviesti Litaniką ir skubėti
atgal į Rio kur jų laukia įsipareigoji-
mai. Svečius iš Rio į stovyklą ir atgal
laidėjo Jonas ir Vera Tatarūnai. Li-
kusieji iškylautojai dar ilgai vaišinosi
šeimininkų paruošta kava su pyragu
ir tik penktą valandą ryžosi keliauti na-
mo. Grįžtant namo visi dainavo žino-
mas lietuviškas dainas, palydint šių dai-
nų juostele—cassette pagaminta Lietu-
vių Kalbos Korespondencinio Kurso.
Visi sąjungininkai buvo patenkinti
gražia išvyka ir žada ateityje vėl
lankytis Litanikoje.

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAS**BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ**

BLB-nei gili padėka ir geriausios sėkmės linkėjimai

ML redakcija ir administracija

SALEZIEČIŲ ŠEIMOS DIENA

Sekmadienį (1980.8.24) Lapa rajo-
ne, saleziečių Teologijos Institute ir
naujoje Dom Bosco šventovėje buvo
didelės iškilmės. Buvo "Dia da Familia
Salesiana".

Tai pačių saleziečių, seselių, eks-
alumų ir bedradarbių susitikimas.
Drauge įvyko ir nuo sausio 31 dienos
nukelta Šv. Jono Bosco šventė.

Svečių buvo ir iš arti ir iš toli, nes
São Paulo saleziečių Provincija turi
daug parapijų, mokyklų, oratorijų vi-
soje Valstijoje.

Kaip girdėjau, plačiame pasaulyje
yra milijonas vadinamų "Saleziečių
Bendradarbių" (Cooperadores Sale-
sianos".

Nuo pat ryto prasidėjo subuvimas.
Naujasis provinciolas kun. Ilarijus Mo-
ser pasveikino visus šventės dalyvius ir
atskirai sveikino ir prašė atsistoti lietu-
vius. Lietuviai buvome nedaug — Vy-
tauto ir Eugenijos Bacevičių šeima ir
kun. Petras Urbaitis.

Tiesa, daug kas iš lietuvių mokinosi
saleziečių mokyklose, bet tik dabar
eksalumnai ir bendradarbiai pradeda
organizuotis.

Matėme įdomų filmą apie saleziečių
veiklą bešeimų apleistų jaunuolių la-
bui. São Paulo mieste yra apie 600.000
tokių jaunuolių.

Vakare buvo labai didingos Konce-
lebruotos Mišios naujoje Dom Bosco
Šventovėje. Dalyvavo "Bandeirantes"
choras ir jaunimo muzikos kapela.

Viską sudėjus — tai buvo neužmirš-
tina visiems dalyviams diena.

Be to buvo ir įsipareigojimas dirb-
ti drauge su saleziečiais gelbinti apleis-
ta jaunimą.

Eugenija Bacevičienė

**RUGSĖJO 8-TAUTOS ŠVENTĖ
ŠILINĖ**

ŠILINĖ — DIDŽIAUSIA RELIGINIAI TAUTINĖ LIETUVIŲ ŠVENTĖ

PRIMENA: 372 metus nuo Marijos Apsireiškimo Šiluvoje

550 metų nuo Vytauto numatyto karūnavimosi

RUOŠIAMASI paminėti 500 metų nuo šv. Kazimiero mirties

paminėti 600 metų nuo Lietuvos krikšto

SIEMET

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS
ŠILUVOS MARIJOS ATLAIDAI

VISŲ LIETUVIŲ MALDOS IR PASIAUKOJIMO UŽ LIETUVĄ
D I E N A

BUS RUGSĖJO 7-TA ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ 16 val.

P R O G R A M A: procesija ir Mišios

minėjimas
meninė dalis
vaišės—bufetas

CLINICA EM GERAL
DR. ARKADIJ PROKOPOWITSCH

CIRURGIÃO DENTISTA

Rua Harmonia, 880 - Fone: 211-4499
Vila Madalena — São Paulo